

tolažil. Milica se je le čudila njegovi vozniški izvedenosti in se zadovoljno in brezskrbno smehljala.

„Glej, kako gremo! Dobri konjiči, kako dirjajo! A, zdaj je pa navzdol, jih bo treba ustaviti.“ — —

Krepko je potegnil za vajeti, — stol se je postavil po konci, podnožja je zmanjkalo, — Bogdan in Milica sta zdrknila z mize — — ta se je podala za njima in v hipu ju je udarilo stolovo naslonjalo po čelu, miza pa po hrbtu.

Marko je ravno snažil stezice na vrtu. Smehljaje je opazoval Bogdanovo vožnjo izza grmovja, toda ob polomu je bil ves prestrašen z enim skokom na kraju nesreče. Urno je razvozlal klopčič in rešil otroka iz pasti. Nič ni bilo hudega, samo na čelu so se poznali Bogdanu in Milici nasledki ponesrečene vožnje. Pa še tiste je mrzla voda hitro izbrisala.

Zopet se je nasmehnil Marko in dejal: „Vidiš Bogdan, ko bi bil ti tako skrbno ogledal svoj „voz“, preden si pognal, kot sem ga jaz včeraj, bi se pa ta nezgoda ne bila pripetila.“

F. G.

Iz zlatih let.

I.

Visoka in košata je bila štula pred Metlovo hišo. Dolge veje je raztezala celo malo po strehi in pod záboj. Mnogi so svetovali gospodarju Metli, naj poseka staro hruško, od katere nima nobene koristi. Ali gospodar si je mislil: „Danes mi res nič ne koristi; Bog ve, kaj bo pa jutri. Hiše so tako blizu druga pri drugi. Če pride požar, bo štula ščitila mojo hišo pred njim. Streha naša je slamnata, hruška pa je vedno sveža in prav bi prišla v takem slučaju.“ Tako je ugibal oče Metla. Mogoče je imel prav.

Pomlad je umirala v naravi. Solnce je pripekalo in vabilo vroče poletje, naj se prikaže in izžene pomlad. Dasi tako lepa in prijetna pomlad, se je morala vendar umakniti s hladno sapico vročemu poletju.

Metlova stara mati so preležali bolni mrzlo zimo in šele na spomlad so se vzdignili iz postelje in šli pogledat pomladansko življenje. Sedaj, ko je nastopilo gorko poletje, je vstalo tudi v Metlovi materi novo življenje.

Presedeli so lepe solnčne dneve z vnukoma pod štulo. — Metla je imel namreč dva otroka, Reziko in Aleška. Rezika je bila nekoliko starejša od Aleška.

Lep poleten dan je bil. Po južini sta odšla Metlova oče in mati na polje. Doma so ostali stara mati in mala dva. Zaprli so vežna vrata za seboj in šli pod štulo. Sedli so vsi trije v travico, ki je komaj poganjala med debelimi koreninami. Mimo hruške je držala ozka pot, zraven poti pa je žuborel potoček. Skeleče koprive, ki so rastle na njegovem bregu, so mu pravile ponoči mične pripovedke. Bezgov grm je širil svoje vejice nad kristalno vodo. Na njegovih listih so se biserno zlatile vodene kapljice.

Alešek je vstal s svojega sedišča pri štuli in je stopil k cvetočim koprivam. Stegnil je z roko po koprivi in jo hotel utrgati. Materino oko ga je opazilo.

„Pusti, Alešek, pusti! Se boš opekkel, potlej te bo pa skelelo. Cmeril se boš. Kopriva peče,“ so ga posvarili stara mati. Odtegnil je Alešek stegneno roko od koprivine in se vrnil k materi pod hruško.

„Ne smeš biti tako drzen! Boš enkrat padel v potok. Sam angel varih te je čuval, da se nisi že onile dan prekucnil noter.“

„Kje je pa moj angel, da ga nisem še nikoli videla,“ se oglasi Rezika in pogleda mater.

„Angelček tvoj hodi zmerom s teboj. On je duh, zato ga ne vidiš. Vsak človek ima svojega angelčka variha, ki hodi ž njim in ga opominja k dobremu. Angel varih hodi ob človekovi desnici, hudobec pa ob levici. Če je otrok priden, se raduje angel varih, angel hudobec se pa kremži in beži. Če je pa otrok poreden, se joka dobri angel, hudobni pa vriska in pleše. Le pridna bodita, da bosta veselila krilatce in jezila grde hudobce.“

Oba sta pokimala z glavo. Obljubila sta, da bosta pridna.

Stara mati so ju nato učili kratko molitvico k angelu varihu. Naročili so jima, da se mu morata vsak večer priporočiti, predno zatisneta oči k počitku.

Mimo treh Metlovih pri štuli so odhajali dečki in deklice v šolo.

Petrovčičevega Tončka je nagovoril Alešek: „Ti moraš iti v šolo, jaz pa se tukajle igram.“ Posmehnil se mu je. Tonček je pa odgovoril: „Drugo leto boš tudi ti moral hoditi, le počakaj.“ In odhitel je.

S štule so padale drobne hrušice. Poznalo se je, da ni dolgo tega, kar so bile še v cvetju. Kmalu je bilo na poti pod štulo polno sadežev. Alešek in Rezika sta jih pobirala in nosila na kup poleg babice. Tu se jima je dozdevalo najbolj varno. Ko sta jih dovolj nabrala, sta spet sedla. Solnčni žarki so zlatili njuna mlada lica. Stara mati so gledali belo nebo, in na od starosti zgubančeno lice jim je pritekla solza veselja.

Rezika je izbirala mlade hrušice in jih primerjala, katera je večja. Eno je prijela, jo ugriznila, toda — skremžila je obrazek v debele gube in kisel „cece“ se je pojavil na njenem jeziku. Pljunila je v stran.

„Nikar ne pokušaj te zelenjadi. Boš zbolela, če boš to žvečila.“

„Saj je tako kislo.“

„Seveda je, zato pa nikar ne jej!“

Alešek se je smejal Reziki in rekel: „Le drži se kislo! Kaj pa grizeš nezrele hruške. He, he.“

Smejali so se nekaj trenutkov vsi trije in odšli potem v hišo. Solnce se je nižalo, njegovi žarki so postajali hladnejši. Slednjič je zašlo za visokimi gorami. Mrak je legel na zemljo. Zvon je odpel slavo nebeški Kraljici. Metlovi so se spravili k počitku in zasnivali sen poletnega dne.

II.

Spet je vstalo drugega dne na vzhodu nebeško solnce. Njegovi otroci, zlati žarki, so posvetili tudi v Metlovo hišo in izvabili otročad iz nje.

Babica in Rezika sta sedli poleg hruške. Alešek je stopil k potoku. Zavihal je tenke hlačice do kolen ter se počasi skobacal v vodo. Prebrodil je potoček.

Na drugi strani si je umil umazane noge, boječ se, da bi ga črni dimnikar ne vzel. Mamica so mu namreč pravili o dimnikarju. Rekli so, da vzame vsakega otroka, ki nima snažnih nog, in ga odnese na svoj dom. Alešek se je posebno bal tega moža. Zato je umil vsako jutro noge v potoku. Obličje in roke pa je bil navajen umiti zjutraj, takoj ko je vstal.

Babica so pravili pod štulco Reziki o sv. Martinu. Povedali so ji zgodbico iz njegovega življenja, kako je dal nekdanj kos svojega plašča ubogemu beraču. In ta berač je bil Kristus, Sin božji.

Rezika je vestno poslušala zgodbico. Usmiljenost sv. Martina ji je segla globoko v mlado dušo.

Ko je Alešek umil noge, začel je lučati kamne po potoku. Štrbunki in punki in poki so doneli po vodi. To je bilo Aleškovo največje veselje.

Postrv je prikukala izpod skale in je švignila pod Aleškovimi nogami.

Fantek je kar obledel in zakričal: „Joj . . .“

Prestrašil se je nemalo te živalce. Mislil je, da je gad.

„Kaj pa je,“ so se oglasili babica. „Vun, pojdi iz vode, vun. Kaj stojiš tako dolgo v nji? Se boš prehladil in namrazil.“ Stopili sta Rezika in mati na breg, prijeli Aleška vsaka za eno roko in ga potegnili na suho.

„Gad je bil v vodi, mati, gad! Dolg rep je imel in izginil je po vodi. Mojih nog se je dotaknil, morda me je pičil.“

Rezika se je zgenila.

„Beži, beži, riba je bila, pa ne gad. Gadov ni v našem potoku,“ so trdili mati.

„Pa je bil gad! Saj je imel oči, in še tako svetlé!“

„Riba ima tudi oči, lej ga fanta. Veliko lepše kot gad.“

Alešek je pritrdil materi, a samprisebi je še vedno trdil, da je bil v potoku gad.

Na drugi strani potoka se je širil Koščev vrt. Zasajen je bil s sadnim drevjem. Razne vrste jablane: gambovci, medniki, ropatelci, rožmarinčki . . . so nedavno izgubili angelskobeke kapice. V drugi gredi so bile uvrščene češplje, slive in hruške raznih plemen.

V kotu vrta je bila lepo razvita kutina še v najlepšem cvetju. Med drevjem je rastla zelena travica, med katero je molela tupatam kaka cvetka. Vse je bilo v najlepšem redu.

Zraven vrta je bil živinski hlev. Hlevna vrata so bila na stežaj odprta.

Tedaj je zamukala liska pred vratmi in je poskočila. Zbežljala je na vrt med drevje in je mulila travo s cveticami.

Babica in vnuka so se prestrašili. Bali so se, da ne bi liska kam ušla.

„K Orehovim pojdi, Rezika,“ so rekli babica. „Orehov oče so gotovo danes doma. Bržkone óblajo v delavnici.

Ančika je stekla k Orehovim. Povedala je Orehovemu očetu, da se je pri Koščevih odvezala krava in da sedaj ni nikogar, ki bi jo prijel in privezal.

Mojster Oreh je odšel iz delavnice. Na vrtu je prijel kravo in jo je privezal v hlevu. Nato se je povrnil k svojemu delu.

Babica so odšli z vnukoma v hišo.

Bližalo se je poldne.

Vročina je bila vedno večja in neznosnejša.

Na Koščevem vrtu so čivkali vrabci. Med njimi se je oglasil tudi palček z drobnim vik-vik in je odskakljajal.

III.

Po južini so odšli stara mati z vnukoma v *Ruparjev grič*. Med potjo so se razgovarjali o rožah in o lepoti cvetne narave. Mati so pripovedovali, vnuka pa sta poslušala in izpraševala.

Medtem so dospeli na breg prijaznega Ruparjevega griča. Tam so trgali cvetice. Mati so pravili malima, kako se imenuje ta cvetica in kako ona, za kaj nam služi ena, za kaj druga.

Spletali so Marijine lasčke v lepe vence in so zbirali bingelčke in zvončice v ljubke šopke.

Alešek je našel med travo zeleno kislico, jo utrgal in jo pojel.

„O, kako je dobra kislica,“ je vzkliknil in se obliznil okrog usten. „Jaz do lanskega leta še poznal

nisem kislice. Lani pa sem videl Pozorovega Stankota, kako jih je slastno žvečil. Pokusil sem tudi jaz, in dobre so se mi zdele. Na Volčnah sem jih zadnjič precej pojedel.“

„Ne jej kislic, da ne boš bolan,“ so se oglasili mati. „Marsikateri otrok je že zbolel, ker je jedel kislice. Pazi se! Le glej, da jih ne boš nikoliveč poskusil.“

„Mati, — pa so tako dobre.“ —

„Ne jej jih, pravim, če hočeš biti zdrav. Ubogaj me, saj veš, da ti želim samo dobro.“

Alešek ni bil nič kaj vesel materinega karanja. Odtegnil se je od njih, smuknil v grm in odrezal drenovo palico. Muzal se je po grmu in brskal z urezano palico po tleh.

Mati in Rezika sta še nabirali cvetice in jih zbirali v šopke.

„Jej, jej! mama, mama, mama! Oh, kako me boli! Uh —“ Alešek je stokal in tožil. Bližal se je babici in vpil: „Trn imam v nogi, babica, trn, trn. O jej, kako me boli — — —“

„Porednež! Zakaj si pa šel iztikat v grmovje. Pri naju bi bil, pa bi ne imel trna v nogi. E, saj pravim: otrok je otrok...“ Babica so bili malo hudi in so kregali Aleška, ki so mu drsele kristalne solze po licih.

„Sem pojdi!“

Približal se je babici.

„Tu sedi v travo in pokaži, kje je trn.“

Alešek je ubogal. Nastavil je nogo babici, ki so mu s šivanko izdrli trn iz nje.

Na drenov grm je priletel črn kos in je veselo zapel, kot bi se norčeval iz Aleškovih solz. Fantek se je ozrl nanj, nato pa gledal črno jato krokarjev, ki so se loviti po nebu.

Trojica je zavila po ozki stezi po hribu navzgor. Sredi gozdiča so sedli pod gostovejno smreko in so se radovali nabranih cvetk.

Babica so učili vnuka pesmico o danici. Malička sta ponavljala za njimi:

Ko dan se zaznava,
danica priplava, —
se sliši zvonjenje
čez hribe, čez plan.

Pesem se je glasila umerjeno skozi smrečje. Ptičke so za hip umolknile po vejah, potlej pa spet nadaljevale svoje.

Med suhimi smrekovimi krži se je zgenila gaščarica in je švignila čez listje v grm. Pod smreko sedeča družba jo je videla.

„Gaščarica je kaj prijazna živalca. Nikomur ne stori nič žalega. Tiho se veseli v zelenem gozdičku svojega življenja in mirno živi solnčne dneve. Ni dolgo tega, ko sem čula da je Čebavsov hlapec ujel mlado gaščarico, ji odsekal rep in jo del v nedrije, da mu je lovila bolhke. To pač ni lepo, da je mučil lepo živalco na tak način.“

Malima se je studilo tako početje. Babica so hoteli razlagati dalje o gaščarici — kar se je nekaj zganilo za njimi.

Izza hoste se je prikazal lovec Peterček. Njegov pes Herkul je izginil po gozdu navzdol za mladim zajcem.

„Dober dan, mati!“

„Bog ga daj, Bog ga daj,“ so odzdravili mati.

„No, ali ste kaj ustrelili?“

„Sedaj grem šele zdoma.“

„A — tako! Sem mislila.“

In Peterček je odšel.

„Čemu pa ima Peterček tisto poleno čez rame,“ vpraša radovedno Alešek.

Mati se posmejejo.

„Tisto ni poleno, tisto je puška, s katero strelja mož zajce in drugo zverino.“

„Hm.“

Rezika je globoko zazdehala. Solnčni žarki so poljubljali njeno lice. Solnce pa se je smejalo na jasnem nebu in se bleščalo.

* * *

Solnce se je nižalo na obloku. Trojica je počasi odhajala proti domu. Rezika in Alešek sta nesla vence Marijinih šmarnic in šopke cvetic ter letela naprej. Mati so pa počasi stopali za njima.

Ker sta bila mala dva hitrih nog, so mati kmalu ostali za njima. Pred Koščevo hišo pa se je zaletel

v nju domači petelin. Zavpila sta in zletela navsomoč, petelin pa za njima.

Pri Koščevih so imeli prodajalnico. Bila je edina v vasi, zato so tudi prodajali najrazličnejše stvari, ki se rabijo pogosto in redko. Vobče je bila Koščeva rodbina v vasi zelo priljubljena.

Koščeva Lenka je ravno nesla v škafo prešičkom popoldansko južino, ko je zagledala objokana otroka, Aleška in Reziko, in jeznega petelina, ki ju je preganjal. Zopodila je petelina, Aleška in Reziko pa je poklicala k sebi. Ko je odpravila prešičke v hlevu, sta šla malička z njo v prodajalnico, kjer sta dobila od Koščevega očeta na Lenkino prošnjo vsak en škrnicelj sladkorčkov.

Babica so stopali mimo Koščeve hiše, ko sta pritekla iz prodajalnice Alešek in Rezika. Pokazala sta jim sladkorčke, bele in pisane. Babica so se jima nasmejali in se zahvalili Lenki za darilo, ki ga je darovala malima.

Lenka pa se je oglasila: „To sta dobila, ker sta včeraj poklicala Oreha, da je privezal našo lisko, ki se je bila odvezala. Kako sta vesela.“

„Otrok je vesel če kaj dobi,“ so rekli babica in odšli z njima domov.

* * *

„Kaj pa je to?“ — „Kje?“ — „Na mizo poglej, Rezika,“ se je oglasil Alešek.

„Hencajte, pa res. Bog ve, kdo je prinesel. — Pogledajte no, mati, kaj je na mizi v ruti!“

Babica so se približali mizi, odvezali ruto in jo raztegnili — — —

Malima so se cedile sline. Usta so se jima raztegnila in smejala sta se tako zadovoljno in veselo, kot bi uživala življenje malih nebes.

Črne borovnice, pomešane z rdečimi jagodami, so ležale v ruti na mizi in vnuka sta jih zobala...

„Kdo je prinesel, Bog ve,“ je vprašala Rezika.

Babica niso hoteli rešiti zastavice, zato so se malo posmehnili in so dejali: „Le jejta jih!“ ...

Vukovoj.

